

NOTÍCIES

Jornades «La Germania a Mallorca i la seva Transcendència»

El dies 7 i 8 d'octubre de 2021 varen tenir lloc, a la sala d'actes de Son Lledó, les Jornades «La Germania a Mallorca i la seva Transcendència», organitzades acadèmicament per les àrees d'Història Medieval i d'Història Moderna del Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts de la Universitat de les Illes Balears, amb el suport del Servei d'Activitats Culturals del Vicerectorat de Projecció Cultural i Universitat Oberta de la mateixa Universitat. Cal destacar que les jornades es dugueren a terme amb el patrocini del Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística del Consell de Mallorca.

Tal com s'indicava en el programa de les jornades, la Germania (1521-1523) és el conflicte social més important de la història de Mallorca. Les reivindicacions dels revoltats –entre d'altres, posar fi a la corrupció i suprimir l'endeutament crònic de la hisenda del regne, que ofegava la gran majoria de les famílies illenques– coincidien amb les d'altres aixecaments anteriors. Tanmateix, la Germania se'n va diferenciar perquè implicà la majoria de la població de l'illa, pel seu caràcter virulent i per la repressió despietada de què els agermanats foren objecte, ja que fou seguida de la imposició de càstigs, execucions i multes importantíssimes. Tot plegat suposà una minva molt important de la població, que no es va recuperar fins més de cinquanta anys després. En la història de Mallorca, hi ha un abans i un després de la Germania. A conseqüència de la derrota dels estaments populars, es va reforçar el predomini social i econòmic de l'aristocràcia ciutadana, que a l'àrea rural es va fer avinent en la consolidació d'un nou paisatge agrari, basat en les possessions, que en molts d'aspectes va perdurar fins a l'època contemporània. Tot plegat explica que la Germania es convertís en un tema tractat detingudament pels cronistes del regne i, posteriorment, a partir del segle XIX, en objecte de debat ideològic i polític. D'aleshores ençà, vindicats pels progressistes i refusats pels conservadors, la Germania i els agermanats aparegueren i desaparegueren –tot depenent dels vaivens sociopolítics– de la toponímia urbana, la nòmina de fills il·lustres, la premsa, la literatura i les arts.

Atenent la transcendència de la Germania i les conseqüències que tingué per a la història de Mallorca, s'organitzà aquesta trobada acadèmica, en què es tractà detalladament dels aspectes enunciats, tant

en forma de ponències encarregades a especialistes com de comunicacions presentades lliurement. Tot plegat va fer un total de catorze ponències i d'onze comunicacions. El conjunt d'aquestes aportacions es distribuïren en quatre apartats: 1) Els precedents i els fonaments ideològics de la Germania; 2) La Germania: el context i els esdeveniments; 3) Després de la Germania: repressió i canvi social i econòmic, i 4) L'època moderna i contemporània. La Germania, entre la història i la política.

D'aquesta manera, en les ponències es detallà quina era la situació prèvia a la Germania i quins en foren els precedents (la revolta de 1391 i l'aixecament forà de 1450), se situà la revolta en el context europeu –i dins el conjunt de moviments socials– de l'època i es parà esment en les Comunidades castellanès i en la Germania valenciana, enteses com a moviments que precediren, en l'àmbit ibèric, la Germania mallorquina i que la influenciaren en menor o major grau. Així mateix, s'analitzà de manera detallada el desenvolupament de la revolta agermanada a Mallorca i la seva incidència a Menorca i Eivissa, com també quin fou el paper de la dona a la Germania mallorquina. D'altra banda, també s'estudiaren quines en foren les conseqüències socials i econòmiques, una manifestació de les quals fou el bandolerisme posterior a la revolta. Finalment, es dedicaren sengles ponències a com havia estat vista la Germania; d'una banda, per autors i escriptors d'època moderna; de l'altra, per la historiografia contemporània.

Pel que respecta a les comunicacions, enquadrades totes dins els quatre eixos temàtics abans indicats, tractaren de temes ben diversos però igualment interessants com, només per esmentar-ne alguns, la família de Joanot Colom, l'Església a Mallorca en temps de la Germania, estudis de cas referits a Montuïri, Muro i Castell-Llubí, les romanalles de la ideologia agermanada en el segle XVII o els hereus polítics actuals dels agermanats.

Es tracta, en definitiva, d'unes jornades que assoliren a bastament els objectius que s'havien marcat: contribuir a difondre la recerca acadèmica duta a terme sobre la Germania a Mallorca i incentivar l'elaboració de noves investigacions sobre aqueixa temàtica.

Antoni Mas Forners
Universitat de les Illes Balears